

«Тарифні війни»: час перехо-

Олександр БІТНЕР,
«Урядовий кур'єр»

У тому, що кримінальна хроніка останніх місяців густо рясніє повідомленнями про викриття злочинів у системі житлово-комунального господарства, немає нічого дивного. Нереформована десятиліттями, технологічно і організаційно допотопна сфера ЖКГ стала не просто фінансовим тягарем для держави — вона перетворилася на тяжку соціальну проблему, оскільки вже давно паразитує на всіх нас, споживачах послуг. Справа зайшла так далеко, що про «тарифну війну», яку повели проти народу не чисті на руку комунальні чиновники, заговорили на найвищому рівні. Президент України поставив жорстку вимогу правоохоронцям навести порядок і захистити права громадян.

«Обдиравка» без меж і будь-якої логіки

— Найперше ми порівняли тарифи на основні послуги житлово-комунальних підприємств у різних регіонах, — зазначив у розмові з нами заступник міністра внутрішніх справ України генерал-лейтенант міліції Сергій Черних. — І переконалися, що комунальні ціни помітно різняться не лише на міжобласному, скажімо, рівні, а й у межах одного регіону. Що характерно — логіку тарифоутворення в різних містах зрозуміти важко. Якщо, приміром, за один кубічний метр холодної води у Вінниці, Києві чи Миколаєві — споживач платить півтори-дві гривні, то в Запоріжжі, Луганську, Чернівцях — понад чотири. Те ж саме з гарячою водою, за кубометр якої в Луганську, Львові, Херсоні та Ужгороді доводиться платити 18-20 гривень, тоді як у тому ж таки Миколаєві в половину менше. Якщо гікакалорія тепла у Черкасах коштує в середньому 178 грн, то в Ужгороді до 440 грн. Або тарифи на утримання будинків та прибудинкових територій: від 58 копійок за квадратний метр у Полтаві до 2,63 грн у Києві.

Зрозуміла річ, у різних містах умови роботи ЖКГ

неоднакові. Десь удосталь тієї ж води, а десь її треба транспортувати на велику відстань... Десь працює сучасна економна котельня, а десь застаріле опалювальне обладнання більше гріє повітря, ніж квартири громадян... В одних регіонах середньорічна температура вища, в інших — нижча, значить і вартість опалювального сезону буде різною.

Але ж не настільки! Складові структури собівартості комунальних послуг — наприклад, теплопостачання і гарячої води — однакові для всієї країни і становлять 85%, з яких 70 — вартість енергоносіїв і близько 15% зарплата. Тобто відмінності можуть становити лише 15% — кінцевої вартості послуг для споживачів. Тому пояснити, чому, скажімо, жителі Луганська змушені платити за ці самі послуги на третину більше, ніж у Донецьку і вдвічі більше, ніж у Харкові, важко. Або в Кіровограді — більш як удвічі від сусіднього Миколаєва, у Луцьку — наполовину більше, ніж у Вінниці...

Такі разючі тарифні відмінності на послуги підприємств сфери ЖКГ викликають як мінімум зайву соціальну напругу серед населення і невдоволення місцевою владою. Але зрозуміло й інше: така нерівнозначна система «творення» тарифів стала причиною загос-

трення криміногенної ситуації в цій сфері, де процвітають різного роду службові зловживання, розкрадання бюджетних коштів, корупція і хабарництво.

Анатомія безгосподарності і вседозволеності

Безпосередньо пов'язаних з формуванням тарифів на житлово-комунальні послуги злочинів викрито вже більше півсотні. Ще стільки ж матеріалів перебувають на стадії дослідчої перевірки, що обумовлено значним обсягом контрольно-ревізійних та аудиторських перевірок. Суми завданих збитків тисячам сімей вражають. Приміром, у Києві службові особи комунального підприємства УЖКГ Дніпровського району не перераховували комунальних платежів за встановленою методикою їх обчислення, внаслідок чого за два опалювальні сезони щонайменше 20 тис. абонентів цього району зайве сплатили понад 32 мільйони гривень.

Ще більше вражає зухвалість керівників такого собі столичного державного комунального підприємства «Головний інформаційно-обчислювальний центр», які, взявшись за фінансове посередництво при справлянні комунальних платежів, навіть не спромоглися

обзавестися відповідні ліцензією. Зате свій відсоток з перерахування коштів населення отримували справно. Сума незаконно отриманого ними прибутку з січня 2001 по березень 2011 рр. сягнула майже 1 мільярд 100 тисяч гривень. У Миколаєві службові особи ТО «Намив-1» безпідставно передали функції розрахунку платежів за опалення шести ЖЕКам, що входять у сферу управління цього товариства. Останні не маючи на те повноважень, зайве нарахували, споживачі — зайве сплатили майже 11 млн гривень комунальних платежів. А Херсоні службові особи міськводоканалу всупереч встановленню тарифів обібрали понад сотню бюджетних установ на 6 млн грн. Подібні зловживання виявлені і в Дніпропетровській, Івано-Франківській, Львівській, Одеській, Сумській, Тернопільській та інших областях.

Казна витримає все?

Держава, розуміючи, в якому стані перебуває ця сфера, як може допомагати, виділяючи, зокрема, субвенції з держбюджету. До речі, цього року вони становлять величезні суми: 3 млрд 600 млн гривень місцевим бюджетам на компенсацію різниці між собівартістю комунальних

ИТИ В НАСТУП

НАВИДІАЛІСЬ ВІСЬОМЬ ЛЮДЬОМ

послуг і встановленими місцевою владою тарифами, а також сім млрд на оплату комунальних послуг пільговими категоріями населення. Міліція й тут викриває далеко непоодинокі випадки порушень законності їх використання, включаючи й надання фіктивних відомостей державним органам.

Приміром, посадовці підприємства «Чернівцітеплокомуненерго» у звітах на бюджетне відшкодування різниці в тарифах занизили вартість послуг теплопостачання населенню. Як наслідок, незаконно отримали майже 3 млн гривень субвенції з держказни. Аналогічним чином сфальсифікували відомості про надані споживачам водоканалізаційні послуги і незаконно отримали понад мільйон гривень бюджетного відшкодування службові особи підприємства «Аква-Сервіс» у Ромнах на Сумщині. Трохи інакше діяли комунальні посадовці у Львові, які в розрахунки заборгованості за минулі роки безпідставно включили 1,6 млн грн амортизації на безоплатно отримані основні засоби.

Втім, бюджетні гроші розкрадаються й за іншими схемами. Наприклад, шляхом завищення вартості виконаних робіт з ремонту об'єктів ЖКГ або запровадження енергозберігаючих технологій. Подібні кримінальні справи вже розслідуються на Дніпропетровщині, Житомирщині, Київщині, Рівненщині, Хмельниччині та інших областях.

Ще одними характерними правопорушеннями в галузі ЖКГ є ухилення комунальників від відкриття так званих розподільчих рахунків та несплата внаслідок цього коштів за використанні енергоносії, зокрема природний газ. На сьогодні викрито більш як два десятки таких злочинних схем, а завдані «Нафтогазу України» збитки вже сягнули понад 300 млн грн. Приміром, посадовці «Дніпропетровських тепломереж» та «Дніпротеплоенерго» не сплатили понад 16 млн грн, тернопільські комунальники — понад 13 млн, в Ужгороді — майже 12 млн, на Луганщині близько 11 млн гривень. Своєрідними рекордсменами стали одеські теплопос-

тачальники, які не перерахували газовикам і використали на власні потреби 236 мільйонів.

Окремої уваги потребує проблема хабарництва з боку службових осіб підприємств сфери ЖКГ і контролюючих органів. Цього року вже викрито понад сотню таких злочинів. Здебільшого хабарі беруть за перемоги у тендерах на проведення різних ремонтних робіт за бюджетні кошти, підписання актів про їх виконання, прискорення проведення реконструкції комунальних мереж, невідключення комунікацій за борги, укладення угод оренди комунального майна тощо.

Вся надія на правоохоронців?

Безлад у житлово-комунальному господарстві врешті-решт «дістав» не лише пересічних споживачів, а й вищу владу. На окремому розширеному засіданні Кабінету Міністрів за участю Президента України на початку червня ц. р. було схвалено три законопроекти стосовно врегулювання питань тарифоутворення, три постанови та два розпорядження уряду щодо вирішення найбільш проблемних питань ЖКГ, у підготовці яких брали участь і правоохоронці. Заступник міністра внутрішніх справ запевнив, що нині увага відомства зосереджена на прискіпливому відпрацюванні комунальних підприємств та органів місцевої влади на предмет формування і затвердження тарифів, налагодженні спільного з Держказначейством і Держфінінспекцією контролю за проходженням коштів субвенцій, а також на протидії хабарництву і захисті бюджетних видатків на розвиток галузі.

Викриття службових злочинів різного ґатунку в органах виконавчої влади та контролюючих органах, котрі формують і затверджують тарифи, а також відповідають за ефективне використання комунального майна, є одним з головних пріоритетів у роботі МВС і перебуває на особливому контролі його керівництва, наголосив Сергій Черних.